

A Transparency International Magyarország (TI Magyarország) – a szervezet európai uniós irodájának a kezdeményezéséhez csatlakozva – korrupció elleni szándéknyilatkozatot készített. A szándéknyilatkozatot eljuttatjuk valamennyi magyar európai parlamenti képviselőjelöltnek és minden, az európai parlamenti választáson listát állító pártnak. A jelöltek, illetve a pártok a nyilatkozat aláírásával elkötelezik magukat arra, hogy példát mutatnak az etikus lobbizás, a felelős közpénzköltés és a közérdekű bejelentők védelme terén.

Miért fontos, hogy valamennyi magyar európai parlamenti képviselőjelölt és minden, az európai parlamenti választáson listát állító párt aláírja a TI Magyarország által készített korrupció elleni szándéknyilatkozatot?

1. Az Európai Unió intézményei mint követendő példák az átláthatóság, a felelősségre vonhatóság és az integritás terén

Az Európai Parlament a demokrácia letéteményese, megfelelő működése érdekében, kulcsfontosságú, hogy képviselje az uniós állampolgárok érdekeit és hogy ezen funkciójában széles körű bizalmat élvezzen. Ugyanakkor egy közelmúltbeli Eurobarometer felmérés szerint az EU polgárainak 70%-a úgy véli, az intézmények nem mentesek a korrupciótól.¹ 2011-ben az Európai Parlament Magatartási Kódexet² fogadott el, amely meghatározza, hogy az európai parlamenti képviselők részéről mi minősül megengedett, elfogadható viselkedésnek. A Magatartási Kódex az európai parlamenti képviselők számára tiltja a lobbizást, és megköveteli, hogy részletesen adjanak számot pénzügyi érdekeltségeikről. Alkalmazásának gyakorlati hiányosságai³ azonban aláássák az európai polgárok európai parlamenti képviselőkbe vetett bizalmát.

Az európai parlamenti képviselőknek törekedniük kell a lehető legnagyobb átláthatóságra és vállalniuk kell azt, hogy képviselőségük megszűnését követően csak meghatározott várakozási idő („cooling off period”) elteltével vállalnak újabb állást. Az európai parlamenti képviselőknek önként nyilvánosságra kell hozniuk azt a „lobbyjelentést” ami tartalmazza, hogy kivel, mikor és milyen eredménnyel tárgyaltak egy-egy jogszabály kidolgozása során.

2. Nagyobb átláthatóság a közkiadások területén

A közbeszerzések régóta a korrupciónak és más visszaéléseknek leginkább kitett kormányzati tevékenységek közé tartoznak. A közbeszerzésekre fordított tetemes összegeket érintő korrupció óriási mértékű pazarlást eredményez, de a polgárok kormányukba és magába a demokratikus rendszerbe vett bizalmat is rombolja, ezért a beszerzési folyamatok nagyobb átláthatóságára és az ellenőrzés fokozására van szükség.

Az európai parlamenti képviselőknek mind uniós, mind nemzeti szinten a közbeszerzések nagyobb nyilvánosságára és a polgárok aktívabb részvételére kell törekedniük, például a részletes beszerzési dokumentáció hozzáférhetővé tételével és az e-közbeszerzések elterjesztésével, ahogyan a Nyílt Szerződés-kötési Elvek⁴ előírják. Az Európai Unió pénzügyi forrásainak átlátható és hatékony felhasználására külön figyelmet kell szentelni.

¹ Európai Bizottság: Special Eurobarometer 397 – Corruption
(http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_397_en.pdf) [csak angol nyelven elérhető]

² Európai Parlament: Magatartási Kódex
(<http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/hu/0060f4f133/Ethics-and-transparency.html>)

³ Transparency International: EU Integrity System Study
(http://www.transparencyinternational.eu/focus_areas/eu-integrity-study) [angol nyelvű]

⁴ Nyílt Szerződés-kötési Partnerség: Globális Nyílt Szerződés-kötési Elvek

Ezért az európai parlamenti képviselőknek jó példával kell elől járniuk és szorgalmazniuk kell, hogy az EU-s források felhasználásáról szóló információkat hozzák nyilvánosságra a Nyílt Adat Normák szerint, ahogy azt például a G8-oszágok Nyílt Adat Kartája is tartalmazza.⁵

3. Hathatós védelem a közérdekű bejelentőknek

A korrupció, a csalás és a visszaélések elleni küzdelem egyik legfőbb akadálya az, hogy az ilyen üzemek általában titokban zajlanak. A közérdekű bejelentők kulcsszerepet játszanak a korrupció leleplezésében, de ezzel gyakran nagy személyes kockázatot vállalnak. A közérdekű bejelentések megtételére a bejelentők hatékony megvédésével, esetleg tetteik megjutalmazásával kell ösztönözni.

Mindössze négy európai uniós tagállam biztosít hathatós védelmet a közérdekű bejelentőknek.⁶ Az Európai Parlament már meglévő határozataira⁷ építve az Európai Bizottságnak fontolóra kell vennie a hatékony és átfogó közérdekű bejelentő védelmi program kialakítását uniós szinten. Ennek során figyelembe kell vennie az Európa Tanács, az OECD és a Transparency International által kidolgozott jó gyakorlatokat. Az Európai Unió Alapjogi Chartája által előírtaknak megfelelően mind a közszférában, mind a versenyszférában érvényesülnie kellene a munkavállalók szólásszabadságának és az indokolatlan elbocsátással szembeni védelemnek, továbbá megbízható, a névtelenséget is biztosító bejelentési megoldásokat kell kialakítani (jelenleg csak az Európai Bizottságnál léteznek megfelelő mechanizmusok⁸).

(http://www.open-contracting.org/global_principles) [angol nyelvű]

⁵ G8: G8 Open Data Charter and Technical Annex (<https://www.gov.uk/government/publications/open-data-charter/g8-open-data-charter-and-technical-annex>) (angol nyelvű)

⁶ Szivárogtatás Európában: Jogi védelem a szivárogtatók számára az EU-ban - Legal Protections for Whistleblowers in the EU

(http://www.transparency.org/whatwedo/pub/whistleblowing_in_europe_legal_protections_for_whistleblowers_in_the_eu) [angol nyelvű]

⁷ Az Európai Parlament 2013. október 23-i állásfoglalása a szervezett bűnözés, a korrupció és a pénzmosás problémájáról: megvalósítandó intézkedésekre és kezdeményezésekre vonatkozó ajánlások (végleges jelentés) (2013/2107(INI))

(<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P7-TA-2013-0444&language=HU>)

⁸ Transparency International: EU Integrity System Study

(http://www.transparencyinternational.eu/focus_areas/eu-integrity-study) [angol nyelvű]
